

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

INFORMACIJA

**o aktivnostima koje je potrebno preduzeti radi
stupanja na snagu Međunarodne konvencije o
sprečavanju akata nuklearnog terorizma i
usaglašenosti nacionalnih propisa**

PODGORICA, DECEMBAR 2018. GODINE

UVOD

Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020. godine za IV kvartal 2018. godine predviđeno je utvrđivanje Predloga zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma. Na pripremljeni Predlog zakona Ministarstvo vanjskih poslova je Mišljenjem broj 015/1-6/45-2 od 28. novembra 2018. godine upoznalo Ministarstvo održivog razvoja i turizma da nije potrebno ponovo vršiti potvrđivanje Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma i da je, s tim u vezi, neophodno upoznati Vladu Crne Gore sa Informacijom o aktivnostima koje je potrebno preduzeti radi stupanja na snagu Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma i usaglašenosti nacionalnih propisa i zadužiti Ministarstvo vanjskih poslova da pošalje instrumente potvrđivanja ovog međunarodno-pravnog instrumenta.

Naime, Međunarodna konvencija o sprečavanju akata nuklearnog terorizma potpisana je u ime državne zajednice Srbija i Crna Gora 15. 09. 2005. godine, nakon čega je potvrđena od strane Skupštine Srbije i Crne Gore ("Službeni list SCG - Međunarodni ugovori", br. 2/2006 od 12.5.2006. godine).

Nakon obnove nezavisnosti Crna Gora je u noti o sukcesiji međunarodnih ugovora, čiji je depozitar generalni sekretar Ujedinjenih nacija, čija je strana ugovornica bila Državna zajednica Srbija i Crna Gora, navela da se smatra sukcesorom u odnosu na sve međunarodno-pravne instrumente čija je strana ugovornica Državna zajednica Srbija i Crna Gora, što uključuje i Međunarodnu konvenciju o sprečavanju akata nuklearnog terorizma.

Međutim, nakon toga, Crna Gora nije dostavila instrument potvrđivanja Depozitaru, generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, kako bi bila strana ugovornica, odnosno članica Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je shodno Mišljenju Ministarstva vanjskih poslova i shodno svojim nadležnostima, odnosno shodno činjenici da vodi politiku međunarodne saradnje, zaključivanja međunarodnih ugovora, praćenja međunarodnih standarda, pregovaranja, koordinacije i implementacije međunarodnih konvencija i sporazuma iz oblasti radijacije i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, pripremio **Informaciju o aktivnostima koje je potrebno preduzeti radi stupanja na snagu Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma i usaglašenosti nacionalnih propisa.** Nakon upoznavanja Vlade Crne Gore potrebno je da Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore dostavi instrument potvrđivanja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.

I. OCJENA STANJA

U međunarodnoj zajednici odavno je sazrela svijest da je neophodno ustanoviti i zajednički primjenjivati međunarodne instrumente i mjere za suprostavljanje svim oblicima terorizma i kriminala, o čemu svjedoči i primijetan porast članstva država u međunarodnim dokumentima i akcijama protiv svih oblika terorizma, pa i nuklearnog.

Imajući u vidu:

- ciljeve i principe Povelje Ujedinjenih nacija u vezi sa održavanjem međunarodnog mira i bezbjednosti;
- Deklaraciju povodom pedesetogodišnjice Ujedinjenih nacija od 24. oktobra 1995;
- unapređenje dobrosusjedskih i prijateljskih odnosa i saradnju među državama;
- pravo drugih država da razvijaju i primjenjuju nuklearnu energiju isključivo u miroljubive svrhe;
- Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i nuklearnih postrojenja;

- zabrinutost zbog eskalacije terorističkih djela u svim oblicima i manifestacijama po čitavom svijetu;
- Deklaraciju o mjerama za eliminaciju međunarodnog terorizma u prilogu Rezolucije Generalne skupštine 49/60 od 9. decembra 1994;
- Rezoluciju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija i Deklaraciju koja dopunjava Deklaraciju iz 1994. o mjerama za eliminaciju međunarodnog terorizma;
- da djela nuklearnog terorizma mogu imati najozbiljnije posljedice i mogu predstavljati prijetnju međunarodnom miru i bezbjednosti;
- da postojeće multilateralne pravne odredbe ne tretiraju adekvatno terorističke napade sa mogućom upotrebom nuklearnog oružja;
- jačanje međunarodne saradnje među državama u stvaranju i usvajanju djelotvornih i praktičnih mjera za prevenciju terorističkih akata sa mogućom upotrebom nuklearnog oružja, kao i kažnjavanje njihovih počinitelja,

Crna Gora treba da završi proceduru slanja instrumenata potvrđivanja kako bi postala punopravna članica Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma i ravnopravno sa ostalim članicama doprinosila sprečavanju nuklearnog terorizma u svijetu i zaštitila svoje građane od eventualnih nuklearnih terorističkih napada i posljedica kojima bi tom prilikom mogli biti izloženi.

II. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNOM KONVENCIJOM O SPREČAVANJU AKATA NUKLEARNOG TERORIZMA

Osnovna pitanja koja se uređuju ovim međunarodnim ugovorom su:

- definisanje lica koja čine krivično djelo u smislu ove Konvencije (lica koja nezakonito i namjerno izrađuju, posjeduju ili koriste radioaktivne materijale i/ili uređaje sa radioaktivnim materijalom sa namjerom da prouzrokuju smrt ili tešku tjelesnu povredu lica ili značajno oštetiti imovinu ili životnu sredinu; lica koja su saučesnici u navedenim djelima ili koja na bilo koji drugi način doprinose da se navedena krivična djela realizuju);
- definisanje obaveza strana ugovornica u smislu da:
 - a) preduzmu sve mjere da se shodno nacionalnom zakonodavstvu utvrde sva krivična djela počinjena u smislu ove Konvencije i da se ta djela učine kažnjivim;
 - b) prilagode svoje nacionalno zakonodavstvo, ukoliko shodno njemu nijesu u mogućnosti da utvrde sva krivična djela počinjena u smislu ove Konvencije, i da se ta djela učine kažnjivim;
 - c) preduzimu sve mjere da u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom osiguraju tajnost onih podataka koje kao takve prime na osnovu ove Konvencije od druge države, strane ugovornice, kao i da osiguraju tajnost, ako se to zahtijeva, učešća u aktivnostima koje se vrše u cilju primjene ove Konvencije;
 - d) pruže pomoć ostalim državama članicama ove Konvencije u vezi sa istragom ili krivičnim postupkom ili postupkom izručenja u pogledu krivičnih djela u smislu ove Konvencije;
 - e) nakon zapljene ili drugog načina preuzimanja kontrole nad radioaktivnim materijalom, uređajima ili nuklearnim objektima preduzmu sve mjere da isti budu zbrinuti na način i u skladu sa zaštitnim mjerama Međunarodne agencije za atomsku energiju;
 - f) nakon zapljene ili drugog načina preuzmu kontrolu nad radioaktivnim materijalom, uređajima ili nuklearnim objektima, te obrate posebnu pažnju na fizičku zaštitu i zdravstvene i sigurnosne standarde koje je objavila Međunarodna agencija za atomsku energiju;
 - g) osiguraju efikasnu primjenu ove Konvencije tako što će obavljati međusobne konsultacije, bilo direktno ili preko generalnog sekretarijata Ujedinjenih nacija i po potrebi uz pomoć međunarodnih organizacija.

III. USAGLAŠENOST NACIONALNIH PROPISA SA MEĐUNARODNOM KONVENCIJOM O SPREČAVANJU AKATA NUKLEARNOG TERORIZMA

Aдекватna zaštita stanovništva i životne sredine od mogućih štetnih posljedica nuklearnih nesreća nastalih kao posljedica akata nuklearnog terorizma, nametnuli su potrebu da se završi procedura sticanja punopravnog članstva u Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju akata nuklearnog terorizma, kako bi se oblast zaštite od jonizujućih zračenja radijacione i nuklearne bezbjednosti i sigurnosti dodatno normativno uredila. Uključivanjem međunarodno-pravnih instrumenata u nacionalni zakonodavni okvir potvrđuje se opredijeljenost Crne Gore da implementira najveće međunarodne standarde.

Polazeći od postavljenih zadataka koji su planirani Strategijom zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020. godina (pregovaračko Poglavlje 15 – Energetika, pregovaračko Poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost i pregovaračko Poglavlje 31 - Vanjska bezbjednosna i odbrambena politika), kao i Integrisanim planom podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP) za period 2017-2019. godina s Akcionim planom za njegovo sprovođenje za period 2017-2019. godina, sticanje članstva u Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju akata nuklearnog terorizma predstavlja kontinuitet u ovoj oblasti.

Odredbe Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma inkorporirane su u okviru Krivičnog zakonika Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 070/03, 013/04, 047/06, Službeni list Crne Gore", br. 040/08, 025/10, 073/10, 032/11, 064/11, 040/13, 056/13, 014/15, 042/15, 058/15, 044/17, 049/18) i to u Glavi XXV - Krivična djela protiv životne sredine i uređenja prostora (iznošenje i unošenje opasnih materija; nedozvoljeno postupanje sa opasnim materijama; nedozvoljena izgradnja nuklearnih postrojenja; izazivanje opšte opasnosti; ugrožavanje sigurnosti nuklearnim materijalom) i u Glavi XXXV – Krivična djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom (terorizam; upotreba smrtonosne naprave; uništenje i oštećenje nuklearnog objekta).

Takođe odredbe ove Konvencije su sadržane i u okviru Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima ("Sl. list Crne Gore", br. 4/08, 36/13) i Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Sl. list Crne Gore”, br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16), dok će dodatno biti naglašene kroz norme budućeg Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, čija je izrada u toku.

Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Službeni list Crne Gore“, broj 56/09, 58/09, 40/11, 55/16) zabranjena je izgradnja nuklearnih postrojenja, izgradnja postrojenja za proizvodnju nuklearnog goriva i postrojenja za preradu isluženog nuklearnog goriva, kao i svako istraživanje i djelatnost u cilju razvoja, proizvodnje i upotrebe nuklearnog oružja, kao i korišćenje radioaktivnog ili nuklearnog materijala za proizvodnju oružja za masovno uništavanje. Odredbama ovog Zakona, između ostalog, zabranjen je i uvoz radioaktivnog otpada, prerada, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada inostranog porijekla na teritoriji Crne Gore, kao i promet nuklearnog materijala na teritoriji Crne Gore.

Crna Gora je u obavezi da zbog integracije u Evropsku uniju harmonizuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU, te s tim u vezi dozvoli uvoz, izvoz, tranzit, prevoz i korišćenje nuklearnih materijala, koji se u Crnoj Gori koriste kao kalibracioni izvori u laboratorijama. S tim u vezi sve odredbe Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma, a koje se odnose na uvoz, izvoz, tranzit, prevoz i korišćenje nuklearnih materijala biće detaljno

uređene kroz norme budućeg Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, čije se utvrđivanje od strane Vlade Crne Gore očekuje tokom 2019. godine. U okviru saradnje Crne Gore sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju u periodu 4-5 februar 2016. godine realizovana je ekspertska misija pravnog Odjeljenja ove Agencije u kojoj su učestvovali predstavnici Ministarstva pravde i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Cilj ove ekspertske misije bio je analiza nacionalnog pravnog okvira radi provjere usklađenosti sa Konvencijom o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i Amandmanima na Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala. Tom prilikom, zbog velike povezanosti analizirana je i usklađenost sa Međunarodnom konvencijom o sprečavanju akata nuklearnog terorizma. Sprovedena analiza potvrdila je da je stepen usklađenosti nacionalnih propisa adekvatan, nakon čega je Crna Gora donijela Zakon o potvrđivanju Amandmana na Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala („Sl. list-Međunarodni ugovori“, br. 4/16 od 25.03.2016.) i 2018. godine započela proceduru sticanja punopravnog članstva u Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju akata nuklearnog terorizma.

Imajući u vidu navedeno potrebno je u što kraćem roku započeti postupak slanja instrumenata potvrđivanja Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma Ujedinjenim nacijama.

ZAKLJUČCI:

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____2018. godine razmotrila i usvojila Informaciju o aktivnostima koje je potrebno preduzeti radi stupanja na snagu Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma i usaglašenosti nacionalnih propisa.
2. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova da dostavi instrument potvrđivanja Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
3. Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da imenuje kontakt osobu koja će biti zadužena za praćenje sprovođenja Konvencije.
4. Vlada je saglasna da se obaveza donošenja Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020. godina, u pregovaračkim poglavljima 15 - Energetika, 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost i 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, smatra realizovanom i premjesti u dio postojeći status za ova pregovaračka poglavlja u Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020. godina.